

Η ΔΙΑΣΗΜΕΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Η ΕΚΚΛΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΑΣΠΑΣΙΑΣ

διάσημη 'Ασπασία, ή σύζυγος του Περικλέους, άντησε σε μιá μεγάλη οικογένεια της Μιλήτου. 'Όταν έφτασε στην 'Αθήνα άπ' τη μακρινή της πατρίδα, ήσασα με μωρομένο και ζωογόνο φρόσημα της αβρας του Αλγαίου ποίηζεται να καθάρσιση την άτιμόσφαρα άπ' τις παλίες προλήψεις που τη βάραναν, τόν σπανηροβόλο της ανευήμα και τόν γελαστό της ύφους κάνανε περιζήτητη παντού τη συντροφιά της. 'Έτσι, ή φιλοσοφία και νωποροιστική αυτή γυνάικα άπόκτησε γρήγορα τις συμπάθειες της άνωτέρας κοινωνικής τάξεως τών 'Αθηών. Συγχρόνως όμως, ή τολμηρές της θεωρίες σκανδάλιζαν τόν άμορφωτο όγλο

της εποχής εκείνης.

'Η άρχής της 'Ασπασίας στο ζήτημα του γάμου ήταν έντελώς αντίθετες άπό εκείνες τών 'Αθηναίων. 'Ό ό ζωος της εποχή εκείνη δέν έθεοροίτο άπαρμητιμο στοιχείο για την ένωσι δύο νέων και δέν έλαμβάνετο καθόλου ύπ' όψει. 'Εκτός αυτού, ή 'Αθηναίες βροισκόνοσαν σε άπερίγραπτη κατάσταση ύποδοιλωσεως και πνευματικού μαρσαμού. Κλεισμένους διαρκώς μέσα στα σπίτια τους, δέν ελζαν ούτε ιδέα καν για τη γενική κατάσταση τού τόπου και για τις άποφάσεις που έπαρξαν οι σύζυγοι και οι πατέρες των στις συνελεύσεις της εκκλησίας τού δήμου. 'Η μόνη τους άπασχόληση ήταν να φροντίζον για τὰ παιδιά τους και για τόν νοικοκυριο τους. Ποτέ οι άνδρες δέν τους μιλούσαν για τις ύποθέσεις τους, ποτέ δέν ζητούσαν άπ' αυτές μιá συμβουλή ή μιá ήθική έννοιση!...

'Η 'Ασπασία άπεναντίας άνακατενόταν διαρκώς στην πολιτική, στην τέχνη, στη φιλοσοφία, σανααστροφάνετα με τὰ έπισημότερα πρόσωπα τών 'Αθηνών, σύζησε στα δημόσια θέματα, κι' έδειξε με λίγα λόγια ότι περιφρονούσε τις παλίες συνήθειες, στις όποιες ήσαν ύποδοιλωμένες ή δυστοχιούμενες 'Αθηναίες.

Σύμφωνα με τις άρχές της αυτές, δέν μορούσε παρὰ να διαλέξει μόνη της ή 'Ασπασία τόν άντροφο της ζωής της. Καί προτίμησε τόν Περικλή, τόν ήθορα που ήξερε να συγγνή τὰ λίθη και να τὰ κίνη να κρέμονται άπ' τὰ χείλη του, τόν άνθρωπο που ελζε συγκεντρώνει στο πρόσωπο τόν κάθε κρατική έξουσία. 'Ό γάμος αυτός στοίχισε άοκείτες θυσίες στον μεγάλο πολιτικό, γιατί ό Περικλής ήταν ήδη παντρεμένος. Χρειάστηκε λοιπόν να χωρίση άπ' την πρώτη τόν γυνάικα, ποδοπατώντας έτσι τις κοινωνικές προλήψεις της εποχής του και κινδυνεύοντας να γίνη μιστός στο λαό. Ελζε όμως πάρε την άπόφασι να ένωση με κάθε τρόπο την τύχη του με τη δαιμόνια εκείνη γυνάικα, που μορούσε να καταλαβαίνει πάντοτε την κάθε του σκέψη και να τόν έννοχη στις δύσκολες στιγμές της ζωής του.

'Η 'Ασπασία δέν ήταν βασίλισσα, ούτε και τόν ταπεινό και μέτρο σπατάι του Περικλή ήμοιασε καθόλου με βασιλικό παλάτι. Κι' όμως, καμιά άπ' τις μεγαλύτερες άριστοκρατικές άνιές τού κόσμου δέν στολιόσθηκε ποτέ από τέτοια πνευματική άγλη, όπως τόν μικρό σπίτι της δημοκρατικής εκείνης 'Αθηναίας. Γύρω από την 'Ασπασία κι' άπ' τόν ισχυρό της σύζυγο ελζε μαζευτεί τόν άνθος της έλληνικής σκέψεως και καλλιτεχνίας. 'Έκει σύζησε ό Πολύγνωτος, ό μέγας ζωογράφος, που ήταν ό πρώτος που κατοόρωσε να ζωογραφίση πρόσωπα γελαστά. 'Έκει και ό Φειδίας, ό άπαρμύλλιος γλυπτής που έστησε στην 'Ακρόπολι τόν χρουσελεφάντινο άγαλμα της 'Αθηνάς. 'Έκει, τέλος, κι' ό 'Αναξαγόρας, ό φιλόσοφος, ό όποιος γέλοισε με τις ύπερφυσικές εξήγησεις του έδινε ό όγλος της εποχής εκείνης τόν διάφορα φυσικά φαινόμενα — τόν κεραυνό, τούς σεισμούς, κτλ. — και προσπαθούσε να βρη τὰ έπιστημονικά τους άπια. Συνήδιζε μάλιστα να λέη, δείχνοντας τόν οφρανό:

— Βλέπετε; Αυτή είνε ή δική μου πατρίδα!...

'Αλλά τόν μεγαλύτερο στόλμοα τών συγκεντρώσεων αυτών, ήταν ό Σωκράτης, ό μεγαλύτερος σοφός της άρχαίοτητας, που έπίστευε σ' ένα και μόνο Θεό, δικαιο, μεγάλο και πολυεύσπλαχο, άπληλαγμένο άπ' τὰ άνθρώπινα έλατώματα τών θεών τού 'Ολύμπου.

Συγχρόνως την εποχή αυτή οι 'Αθήνα, ό Πειραεύς, δη ή 'Ελλάδα, τέλος, έορμισε από ζωή κι' ένεργητικότητα. Τό μεγάλο αυτό έργο οφείλετο στο όηζικέλευθο και φιλοσοφικό πνευμα του Περικλέους, αλλά και στην έξυνάδα και τη δραστηριότητα της 'Ασπασίας, που καθοδηγούσε πάντοτε τόν μεγάλο της σύζυγο σε κάθε του ένέργεια.

Και όμως ή γυνάικα αυτή που άγατούσε τόσο την ειρήνη και την πρόοδο τών 'Αθηνών, ήταν περρωμένο να προκάλεση μεγάλες άνομαλίες στη ένα της πατρίδα. 'Αφού πρώτα, λίγο ελειψε να κίνη τους 'Αθηναίους να χάσουν τη δύναμή τους και την έπικροσή τους που ελζαν σ' όλη την 'Ελλάδα, έγινε κατόπιν άφορη ν' άρχιση ένας έξοντω-

κόος πόλεμος, που ελζε όλέθρια άποτελέσματα για όλους τους 'Ελληνες.

Δύο πόλεις δηλαδή που άνήκαν στο συμμαχικό κράτος τών 'Αθηών, μάλωσαν μεταξύ τους για κάποια άσημαντη άφορη. 'Η δυνατότερη άπ' τις δύο, ή Σάμος, κήρυξε τόν πόλεμο κατά της άλλης. 'Η διαφορά αυτή θά μορούσε κάλλιστα να διευντηθη με ειρηνηκό τρόπο. Κι' όμως μιá μέρα, χωρίς να τόν περμιώνη κανείς, ό ισχυρός στόλος τών 'Αθηνών έφτασε στη Σάμο, έπολόησθηκε την πόλι, κατέστρεψε τὰ τείχη της, έρριξε την κυβέρνησι κι' άνάγκασε τόν λαό της νήσου να πληρώσει μιá σεβαστή άποζημιώσει. 'Η άδικη και άσυνετη αυτή ένέργεια τών 'Αθηνάιων λίγο έλειψε να προκάλεση άναστάσει σ' όλόκληρη την 'Ελλάδα. Για να έξηγησίουμε όμως την περιεργή αυτή στάσι τού Περικλέους, φτάνει να ποιμε ότι αντίπαλος της Σάμου ήταν ή Μιλήτος, ή άγαπημένη πατρίδα της 'Ασπασίας!...

Τό μίσος τότε κι' ή άγανάκτησι του άθηναϊκού όγλου κατά της 'Ασπασίας βρήκαν άφορη ν' ξεσπάσουν ξαφνικά. Οι κομποδιωοόροι έγραφαν σάτυρες και λαβέλλους, στους όποιους έβριζαν χυδατώτα τα σύζυγο του Περικλέους. Κι' ό λαός ένθουσαζόταν, βλέποντας να έσυνεται στη λάσπη τόν θνομα της γυνάικας εκείνης, που τόλμησε να περιφρονήσι τις κοινωνικές προλήψεις της εποχής της.

'Η 'Ασπασία δέν μορούσε, ότως ελαμε, να όνομασθη σύζυγος πραγματική του Περικλέους, σύμφωνα με τις ιδέες τών 'Αθηναίων περι γάμου και οικογενείας. Όυτε όμως και έταίρα μορούσε να την πη κανείς. Τι ήταν λοιπόν ή γυνάικα αυτή;... 'Ιδοι τόν άινιγμα που δέν μορούσε να λóση τόν μυαλό τού όγλου. Κι' ή άμνησιν αυτή, στην όποια βροισκόταν, τόν έξερδιξε σε άφανίστο σημειο.

'Όλα τὰ οαμάματα της πολιτικής του Περικλέους φορτωόθηκαν τότε στην καμπαόρα της δυστοχιόμενης 'Ασπασίας! Και δέν έφτασε μόνο αυτό... 'Η λαϊκή άγανάκτησι στράφηκε και έναντίον τών φίλων της: 'Ό 'Αναξαγόρας κατηγορήθηκε έπι άσεβεία και τιμωρήθηκε με έξορία. 'Ό Φειδίας, άνθρωπος άποδοειγμένης τιμωότητος, φυλακίστηκε με την κατηγορία ότι ελζε σφετερισθεί ένα μέρος του χρουσου που προωφίζόταν για τόν χρουσελεφάντινο άγαλμα της 'Αθηνάς. Κι' ό μεγάλος καλλιτέχνης πέθανε άπ' τόν καιμό του μέσα στη φυλακή!

'Επι τέλος άναγκάστηκε να έφανισθη στο δικαστήριο κι' ή ίδια ή 'Ασπασία, την όποια ό κομποδιωοόρος 'Ερωπιμος ελζε κατηγορήσει έπι άσεβεία και διαβροθά τών 'Αθηνών γυναικών. Καί χρειάστηκε τότε να μεταχειρισθη ό Περικλής όλη τη σητοική του δεινότητα για να σώση την γυνάικα του άπ' την καταδίκη. Λέγεται μάλιστα ότι ό μεγάλος πολιτικός έχουσε στην καλύτερή στιγμή και μερικά δάκρυα, για να συγγνήση τούς δικαστές!...

Μολονότι όμως τόν δικαστήριο άδώσασε την 'Ασπασία, ό Περικλής κατάλαβε ότι ό λαός ελζε κηρυχθεί έχθρος άμειλίκτος της συζύγου του κι' ότι για να τη σώση, ήταν άνάγκη να τραβήξη την προσοχή τών 'Αθηναίων με σοβαρές έξοτεριές περιπλοκές. 'Ισως μάλιστα κι' ή ίδια ή 'Ασπασία στάλαξε στην ψυχή του την πελοϊθησι ότι μόνο κι' ένα πόλεμο θά σωζόταν ή κατάσταση.

'Η σέσησι τών 'Αθηνών και της Σάρτης ελζαν τόν τελευταίο έκνεμο κρηό φτάσει σε έπιεινώνιο σημείο. Κι' ό Περικλής, παρανοϊμένος, κατά πάσαν πιθανότητα, άπ' την 'Ασπασία, που ήθελε να εκδικηθη για την προσβολή ή όποια της έγινε, έξώθωσε τὰ πράγματα σε σημειο που ήταν πλε άδύνατη κάθε ειρηνηκή έξουλιώνισι. Και τόν άποτέλεσμα ήταν ότι έξερράγη ό Πελοποννησιακός πόλεμος.

'Ετσι μιá γυνάικα, την όποια οι 'Αθηναίοι θεωρούσαν Ξένη, κατοόρωσε ν' αλλάξει τις τρέξες μιας όλόκληρης χώρας. Διότι ό Πελοποννησιακός πόλεμος που κράτησε ένα όλόκληρο αιώνα, έξουθενήσσε τρομερά την 'Ελλάδα, κι' ήταν ή αίτια που την έκανε να πείση στα χέρια τών Μακεδόνων, κι' άργότερα τών Ρωμαίων.

Ποτέ πια ή 'Ελλάς δέν υπάρεσε να σινέλιθη έπειτα από τη μεγάλη εκείνη καταστροφή!...

'Ό Περικλής πέθανε τόν 429 π.Χ., όταν ή παύολής θέρριζε τους 'Αθηναίους. 'Αλλά ή 'Ασπασία δέν άργησε να παρηγορηθη: Ξαναπαντρεύτηκε κατόπιν κι' ένα ζωέμπορο, τόν Λυσικλή, τόν όποιο κατοόρωσε με τις ένέργειές της να κίνη... στρατηγό!

Τὰ τελευταία χρόνια της ζωής της 'Ασπασίας είνε άκμνη άγνωστα. 'Ισως οι άρχαίοι ιστορικοί θέλησαν να τιμωρήσουν με τη λήθη την γυνάικα εκείνη, που για να εκδικηθη, βοήθησε στο αίμα ένα όλόκληρο λαό!

'Η 'Ασπασία.

ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΤΕΜΠΕΛΗΔΕΣ

Οι τεμπέλης άνθρωποι έχουν τρία χέρια. 'Ενα δεξιά, ένα άριστερό κι' ένα τρίτο από πίσω που τους κρατάει για να μην πηγαίνουν στη δουλειά.

Είν' άχρηστο τόν χέρι που άρνιέται να προστατέμη τόν κεφάλι.

Π ο λ ο ν ι κ ή